

Bildande av Långhedsbergs naturreservat i Mora kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § i miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Långhedsberg (SE620202) och ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Långhedsberg, fastställd 2016-12-31 av Länsstyrelsen (dnr 511-11790-2016). Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Långhedsbergs naturreservat
Kommun	Mora
Län	Dalarna
NVR id	2046838
Natura 2000-beteckning	SE0620202
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger i Mora kommuns södra delar, vid gränsen till Leksands kommun, med ca 2,5 mil avstånd från både Gesunda och Dala-Järna.
Naturgeografisk region	Vågig bergkullterräng
Huvudsaklig karaktär	Blockig brandpräglad tallskog och myrmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Delar av Gesunda 172:1 och Haraldsarvet 2:1, ägs av Naturvårdsverket.
Rättigheter	Nyttjanderätt för jakt upplåten till Bergvik skog AB
Lantmäteriets inmätning	W13747
Areal	Total areal: 72,5 ha Landareal: 70,1 ha Produktiv skogsmark: 62 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Området har en orörd karaktär och den brandpräglade naturskogen samt de andra ingående naturmiljöerna med sina ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper och arter pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska ha förutsättningen att nå god bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Långhedsbergs naturreservat består av tre områden av äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd. Det finns även mindre förekomster av våtmarker. Skogen har formats av upprepade skogsbränder, och spåren efter dessa finns att finna överallt i skogsmarken. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår. Delar av skogen ligger i fuktigare områden i anslutning till våtmarker, där finns mycket död ved och naturvårdsintressanta arter. Våtmarkerna är föga påverkade av människan vilket bidrar till intrycket av orördhet i området.

I området finns skyddsvärda arter som ringlav (*Evernia divaricata*), reliktböck (*Nothorhina muricata*) och tallticka (*Phellinus pini*).

Långhedsberg är ett utpekat Natura 2000-område. Den dominerande naturtypen är västlig taiga. Syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna västlig taiga, skogbevuxen myr, myrsjöar samt öppna mossar och kärr. Naturreservatet omfattar hela Natura 2000-området.

Ett permanent skydd av Långhedsberg medför ett bidrag till uppfyllande av miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Området är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att det ska kunna behålla och utveckla skogens brandpräglade kvalitéer, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägars rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
3. gödsla, kalka, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - vid jaktpass får enklare konstruktion av naturmaterial uppföras,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur, eller andra organismer,
6. framföra motordrivet fordon, med följande undantag:
 - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Dalarnas län,
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - att sätta upp saltsten,
 - utfodring av småfåglar,
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägars skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet och uppsättning av informationstavlor för friluftslivets behov,
2. skötsel genom naturvårdsbränning samt röjning eller ringbarkning av gran,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på beslutskartan, bilaga 1. Innebörden av normalt underhåll av vägar förklaras i bilaga 4.

Förtydliganden av föreskrifter

I *Punkt A6* regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Transportvägar ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I *punkt A8* förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – dvs. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkt C3* förbjuds att utan Länsstyrelsen tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Landskapet

Långhedsberget ligger i södra änden av Solleröskogen mot Järna rå, 3 km norr om sjön Stor-Flaten. Ursprungligen bestod trakten av ett större område med gammal, ofta brunnen tallskog; när den avverkades 1980 lämnades tre mindre delområden vilka tillsammans utgör reservatet: Ett litet om ca 12 ha med relativt gles tallskog i bergets blockrika sydbrant, samt två något större om sammanlagt ca 60 ha väst och sydväst om Långhedsberget. I det västligaste delområdet ingår ett hygge som markägaren bränt i naturvårdssyfte.

Moränen är småkuperad och blockig med inslag av riktigt stora block och bergsavsatser. Berggrunden består av Järnagranit.

Naturvärden

Gammal tall med en ålder mellan 125–225 år dominerar bestånden, med litet inslag av gran, björk, asp och gråal. Tallen är lågvuxen, 12–15 meter, och har måttligt grova dimensioner. Det äldsta avvertrade trädet i området var enligt uppgift 417 år. Det kvarstående beståndet innehåller olika generationer tall med äldre tallar omgivna av yngre träd. Bonitet och virkesinnehåll är lågt. Skogstypen är av torr ristyp. I gamla avverkningsstubbar finns många bränder invallade, arkeolog C-H Landström från Leksand uppger nio bränder från hans besök i området. Före 1980 års kalavverkning torde området, som tidigare utgjort en del av en mindre kronopark, endast måttligt huggits igenom vid dimensionsavverkning (Lundqvist 1997).

Duvhök och kungsörn har observerats i närområdet.

Friluftsvärden

Utöver jakt pågår det inte något omfattande friluftsliv i området i dagsläget, däremot är området genom sina höga naturvärden ett lämpligt utflyktsmål för människor med sådana intressen.

Markanvändning

I området är den pågående markanvändningen skogsbruk.

Allmänna intressen

Långhedsberg är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § i miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området Långhedsberg (SE0620202) är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna västlig taiga, skogbevuxen myr, myrsjöar samt öppna mossar och kärr.

Området ligger i det för friluftslivet enligt miljöbalken kap. 3 § 6 utpekade riksintresset Vildmarksriket. Precis i anslutning till det nordöstra delområdet ligger en nyckelbiotopklassad tallskog.

I Mora kommuns översiktsplan (antagen juni 2006) anges Långhedsberg som ”Skogsmark med höga naturvärden”.

Området berörs inte av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser.

Det finns inga kända kulturlämningar inom området.

Ärendets handläggning

Långhedsbergs naturvärden uppmärksammades i och med Urskogsinventeringen 1980. Området pekades ut som Natura 2000-område 2005. I samband med att strategin för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram 2006 bestämdes att oskyddade Natura 2000-områden på Bergvik Skogs mark skulle få naturreservatsskydd. Långhedsberg fördes fram 2010 som förslag till det stora markbytesprojektet ESAB, där Sveaskog släppte bytesmark till stora bolag som i sin tur släppte naturreservatsmark till staten. Sommaren 2014 gick bytesaffären mellan staten och Bergvik Skog AB igenom, Långhedsberg var då

ett av de områden som bytte ägare och tillföll Naturvårdsverket i syfte att bli naturreservat.

Förslag till beslut skickades till myndigheter, sakägare och intressenter. Under externremissen inkom synpunkter från Säckens älgskötselområde att förbud mot fällfångst var omotiverat. Dalarnas ornitologiska förening tillstyrkte förslaget, med synpunkten att all fågeljakt samt flygning av drönare borde förbjudas inom reservatet. Naturvårdsverket, Friluftsrämjandet, Skogsstyrelsen och Mora kommun tillstyrkte förslaget. SGU, Siljansnäs älgförvaltningsområde, Naturskyddsföreningen samt Dalarnas Jägarförbund avstod från att yttra sig.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det finns äldre brandpåverkad tallskog med ställvis gott om död ved, och skyddsvärda arter kopplade till dessa värden har påträffats. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Då många av naturvärdena inom reservatet är knutna till de återkommande bränder som påverkat området historiskt är det angeläget att föreskrifterna möjliggör för att naturvårdsbränningar utförs. Inom det östliga delområdet av reservatet är det dock i dagsläget tekniskt och praktiskt svårt att utföra bränningar på grund av topografin och avsaknaden av naturliga brandgränser. I väntan på tekniska framsteg eller andra omständigheter som gör området möjligt att bränna kan det här vara lämpligt att ringbarka eller röja bort inväxande gran för att gynna tallvärdena.

Då annat friluftsliv förutom jakt förväntas vara litet inom naturreservatet bedömer Länsstyrelsen att förbud mot fällor ej är nödvändigt och tillmötesgår därmed Säckens älgskötselområdes önskemål.

Länsstyrelsens bedömning är att fågeljakten i området är av så ringa omfattning att den kan fortgå utan att nämnvärd påverkan sker på skogsfågelstammen. Vad gäller

användande av drönare ser inte Länsstyrelsen i dagsläget att verksamheten riskerar att utgöra något påtagligt bekymmer vad gäller områdets natur- och friluftslivsvärden.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Långhedsberg medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Ett rikt växt- och djurliv* samt *Levande skogar*. Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen i Dalarnas län att Långhedsberg ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder kommer med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6 eller 30 §§ miljöbalken omfattas av dispens eller tillståndskrav. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet, i den mån var där sägs strider mot föreskrifterna i naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Långhedsberg är även ett Natura 2000-område. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området, om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Lena Baggens, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Carl Lehto, den sistnämnda föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

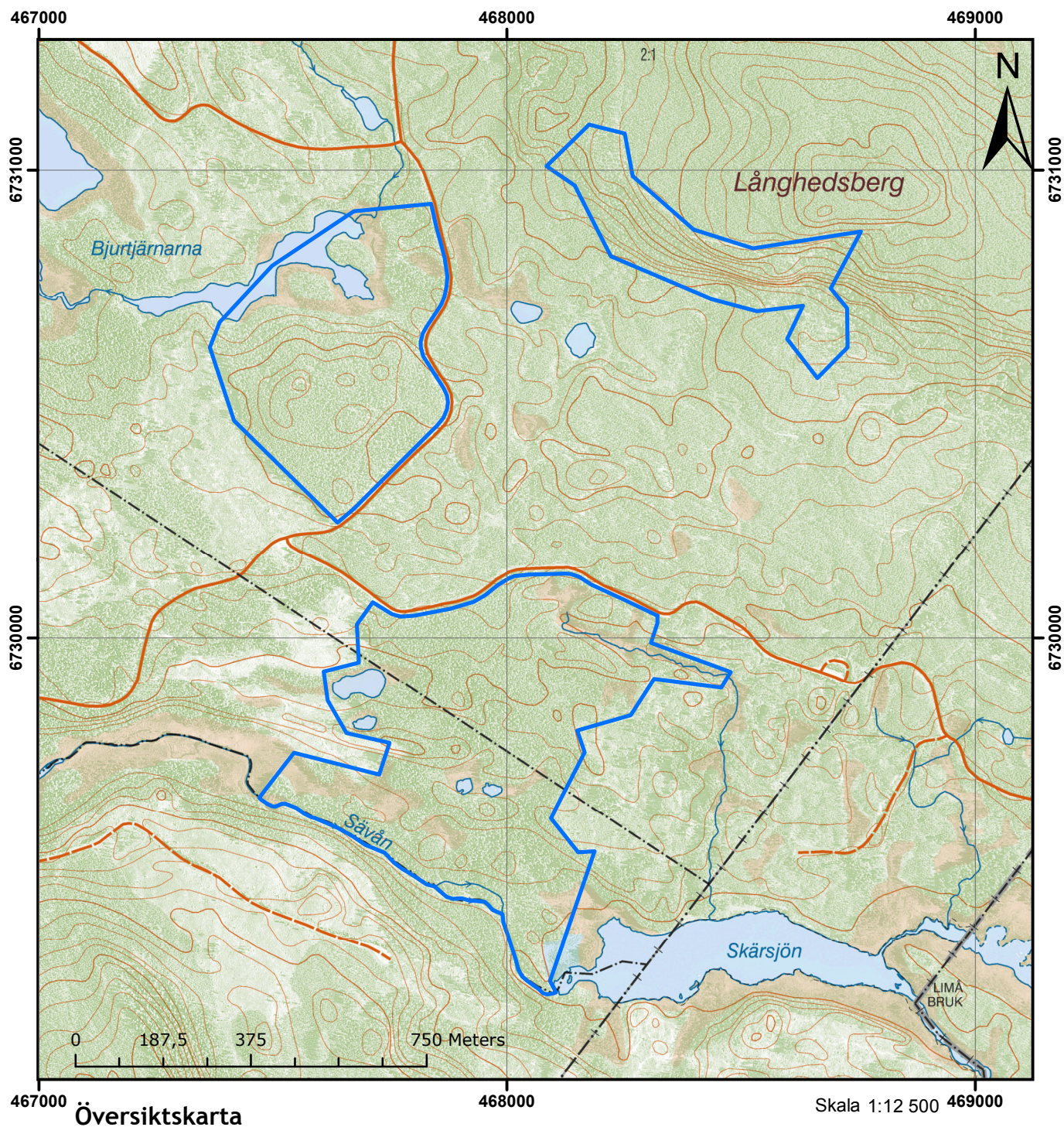
För information om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län hanterar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bilagor:

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinstruktion (markägare och sakägare)
Bilaga 4	Vägskötsel

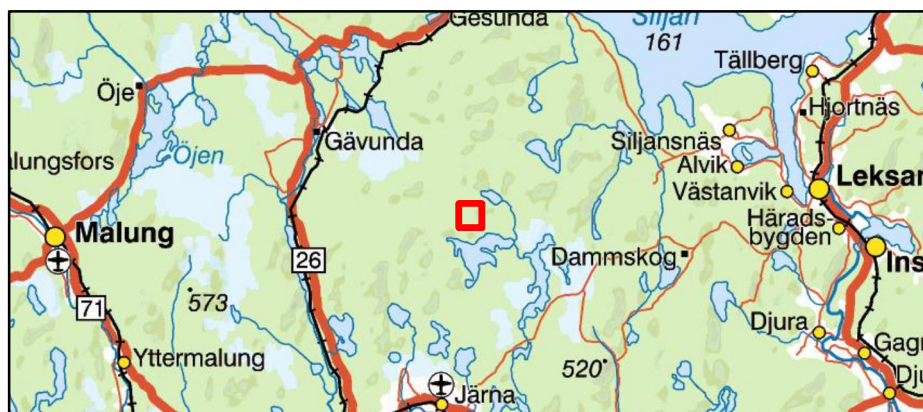

Beslutskarta Långhedsbergs naturreservat

Översiktskarta

Skala 1:12 500

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Utsträckning av beslutskarta

Skötsel- och bevarandeplan för Långhedsbergs naturreservat och Natura 2000-område

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Långhedsberg (SE0620202), fastställd 2016-12-31 (dnr 511-11790-2016) som upprättats av Länsstyrelsen enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Långhedsbergs naturreservat
NVR id	2046838
Natura 2000-beteckning	SE0620202
Län	Dalarna
Kommun	Mora
Markslag enligt KNAS: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	45,2 ha
Granskog	3,1 ha
Barrblandskog	7,8 ha
Barrsumpskog	1,5 ha
Lövblandad barrskog	1,9 ha
Ungskog inklusive hyggen	2,5 ha
Sumpskogsimpediment	0,2 ha
Övriga skogsimpediment	1,5 ha
Våtmark	6,5 ha
Sjöar och vattendrag	2,4 ha
Totalt	72,5 ha
Rättigheter	Nyttjanderätt för jakt upplåten till Bergvik skog
Bebyggelser och anläggningar	Förfallen koja vid bäcken
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Beskrivning av området

Landskapet

Långhedsberget ligger i södra änden av Solleröskogen, mot Järna rå, 3 km norr om sjön Stor-Flaten. Naturreservatet är uppdelat i tre separata delar: ett på Långhedsbergets

sydvästsluttning, ett område cirka en kilometer väster om berget som sluttar ned mot Bjurtjärnarna samt ett område cirka en kilometer söder om berget i närheten av Skärsjön.

Geovetenskap

Jordarten i området utgörs mestadels av morän. Torv finns i våtmarkerna. Reservatets två norra områden är storblockiga, medan det södra området har mer av ett moränlandskap med kullig morän. Genom det södra området går också två större moränryggar, 30–125 meter breda. Berggrunden är sura intrusiva bergarter som är cirka 1,7 miljarder år gamla. Bergarten är Järnagranit.

Biologi

Värdefulla arter

Tabellen nedan visar observerade rödlistade arter, signalarter och Natura 2000-arter inom området. Kategorierna är rödlistad art av Artdatabanken år 2015; Sårbar (VU), Nära hotad (NT), signalart enligt Skogsstyrelsen (S) samt om de omfattas av åtgärdsprogram (ÅGP).

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Ringlav	<i>Evernia divaricata</i>	VU, S
Blanksvart spiklav	<i>Calicium denigratum</i>	NT, S
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT, S
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT, S
Violettgå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT, S
Kolflarnlav	<i>Carbonicola anthracophila</i>	NT, S
Mörk kolflarnlav	<i>Carbonicola myrmecina</i>	NT, S
Korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	S
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT, S
Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	NT, S
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT, S
Skrovlig flatbagge	<i>Calitys scabra</i>	NT, ÅGP
Raggbock	<i>Tragosoma depsarium</i>	NT, S, ÅGP
Reliktbock	<i>Nothorhina muricata</i>	NT, S

Vegetation och flora

Fältskiktet i det västra och det södra delområdet består i huvudsak av ris, med några inslag av renlavspartier. I det norra området har humuslagret och mossan vuxit sig tjockt på grund av uteblivna bränder, vilket lett till att tallen har svårt att föryngra sig där.

Skogstillstånd

Brandpräglad tall med en ålder av 125–225 år dominerar i alla tre delområdena. Äldre träd finns, det finns även gott om död ved av alla dimensioner. I det västra och det södra delområdet finns det sumpigare partier mot Bjurtjärnarna och Skärsjön.

Limniska naturmiljöer

Reservatet ligger i anslutning till vattendraget Noret (VISS-kod SE673288-142147) som uppnår god ekologisk status, dock med låg säkerhet på bedömningen. Den uppnår ej god

kemisk status på grund av den generella bedömningen att alla Sveriges ytvatten överskrider gränsvärdena för kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE).

Kulturhistoria

Skogen är påverkad av äldre tiders dimensionshuggningar. Det finns inga kända kulturlämningar inom området.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Området faller inom Sollerö fiskevårdsområde samt Siljansnäs älgförvaltningsområde. Jakten är upplåten till Bergvik Skog. Förutom jakt pågår friluftsliv i mindre utsträckning.

Infrastruktur

Från väg 938 mellan Siljansnäs och Mora leder avtagsväg vid Gesunda i sydvästlig riktning ca 20 km till reservatet. Man kan även ta sig till området från väg 242 mellan Kättbo och Mora. Vid Vimo finns avtagsväg söderut förbi sjön Säxen ca 12 km till reservatsgränsen.

Natura 2000

Allmänt

Långhedsberg ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura 2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura 2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett Natura-område bör man samråda med Länsstyrelsen innan åtgärder påbörjas. Vid åtgärder i skogsmark hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Uttekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar ingående naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer och bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns i bilaga 1 till denna plan.

Uttekade naturtyper	Areal godkänd av EU (ha)	Målareal (ha)	Bevarandetillstånd idag
Myrsjöar (3160)	2,21	2,21*	Gynnsamt
Öppna mossar och kärr (7140)	3,17	3,34*	Gynnsamt
Taiga (9010)	49,88	61,69*	Gynnsamt
Skogbevuxen myr (91D0)	0,99	1,75*	Gynnsamt

*Ej ännu fastställd av regeringen.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Långhedsberg är att bevara det gynnsamma tillståndet för de naturtyper som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Långhedsberg är de prioriterade bevarandevärdena områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär.

Motivering

Området utgörs av reservatet Långhedsberg, som omfattar några av regionens mest värdefulla brandpräglade skogar, samt närliggande naturskogsområden och orörda myrar som präglas av naturlig dynamik och obetydlig mänsklig påverkan.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Hotbild mot utpekade värden inom Natura 2000-området

Se skötselplansbilaga 2.

Källförteckning

Lundquist, R, 1997. Dalarnas urskogar. Länsstyrelsen i Dalarnas län, 1997:4.

Sveriges Geologiska Undersöknings kartverktyg. <http://apps.sgu.se/kartgenerator>

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11 Beslutad 2011, 2012. *Myrsjöar, Skogbevuxen myr, Taiga, Öppna mossar och kärr.*

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Området har en orörd karaktär och den brandpräglade naturskogen samt de andra ingående naturmiljöerna med sina ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där ett antal naturtyper och arter pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska ha förutsättningen att nå god bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 3 skötselområden:

1. Brandpräglad tallskog med myrmark
2. Brandpräglad tallskog i brant
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad tallskog med myrmark

Beskrivning

Skötselområde 1 inkluderar det västra och det södra delområdet. Dessa är liknande i egenskaper och består av äldre, lågvuxen tallskog som har tydlig brandprägel. Det finns rikligt med död ved. Inom skötselområdet ingår naturtyperna västlig taiga, myrsjöar, skogbevuxen myr samt öppna mossar och kärr.

Bevarandemål

Områdenas struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet.

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär – detta är en del av skogens utveckling. Målarealer för Natura 2000-naturtyper ska vara enligt *Utpekade Natura 2000-naturtyper* ovan.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning med en inriktning som strävar efter att åstadkomma en förnygring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort låta de gamla tallarna överleva branden.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med lämpliga intervall som är naturliga för trakten.

Skötselområde 2: Brandpräglad tallskog i brant

Beskrivning

Skötselområde 2 består av det östra delområdet. Det är relativt likt de andra delområdena och består av äldre, lågvuxen tallskog med tydlig brandprägel. Det finns rikligt med död ved, det innehåller dock inga myrmarker. Området lämpar sig sämre för naturvårdsbränningar av praktiska orsaker då det saknar naturliga brandgränser i form av vägar och våtmarker, samt är mindre tillgängligt än de två andra delområdena då det är så brant. Om framtida tekniska framsteg eller andra omständigheter gör det möjligt att bränna delområdet bör så göras. Under tiden kan det vara lämpligt med andra granbekämpande åtgärder såsom ringbarkning eller röjning.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog vilken domineras av gamla tallar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Arealen västlig taiga ska vara enligt *Utpekade Natura 2000-naturtyper* ovan.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en förnygring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort låta de gamla tallarna överleva branden. Eventuell ringbarkning och/eller röjning av gran.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med lämpliga intervall som är naturliga för trakten.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Det saknas befintliga anläggningar inom naturreservatet, förutom en förfallen koja. Då friluftslivsaktivitet förutom jakt i dagsläget är liten och inte förväntas öka görs endast mindre ansatser för att gynna friluftslivet. Parkering är möjlig längs vägen på flera ställen.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida. Lämpliga platser för informationsskyltar är där det västra och det södra delområdet gränsar mot vägen, se skötselplanebilaga 3.

Skötselåtgärder

Gränsen ska markeras. Informationstavlor sätts ut enligt skötselkarta och information läggs ut på Länsstyrelsens webbplats. Underhåll av gränsmarkeringar och informationstavla, samt information på Länsstyrelsens webbplats sker efter behov.

Jakt och fiske

Varken jakten eller fisket inskränks i naturreservatet. Endast detaljer i formen för jakten regleras, exempelvis passens utformning.

Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Webbplats	2	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Naturvårdsbränning	2	Öka skogliga naturvärden	Inom 20 år	Skötselområde 1,2	Återkommande
Ringbarkning/röjning av gran	2	Öka skogliga naturvärden	Vid behov	Skötselområde 2	Återkommande

Bilagor:

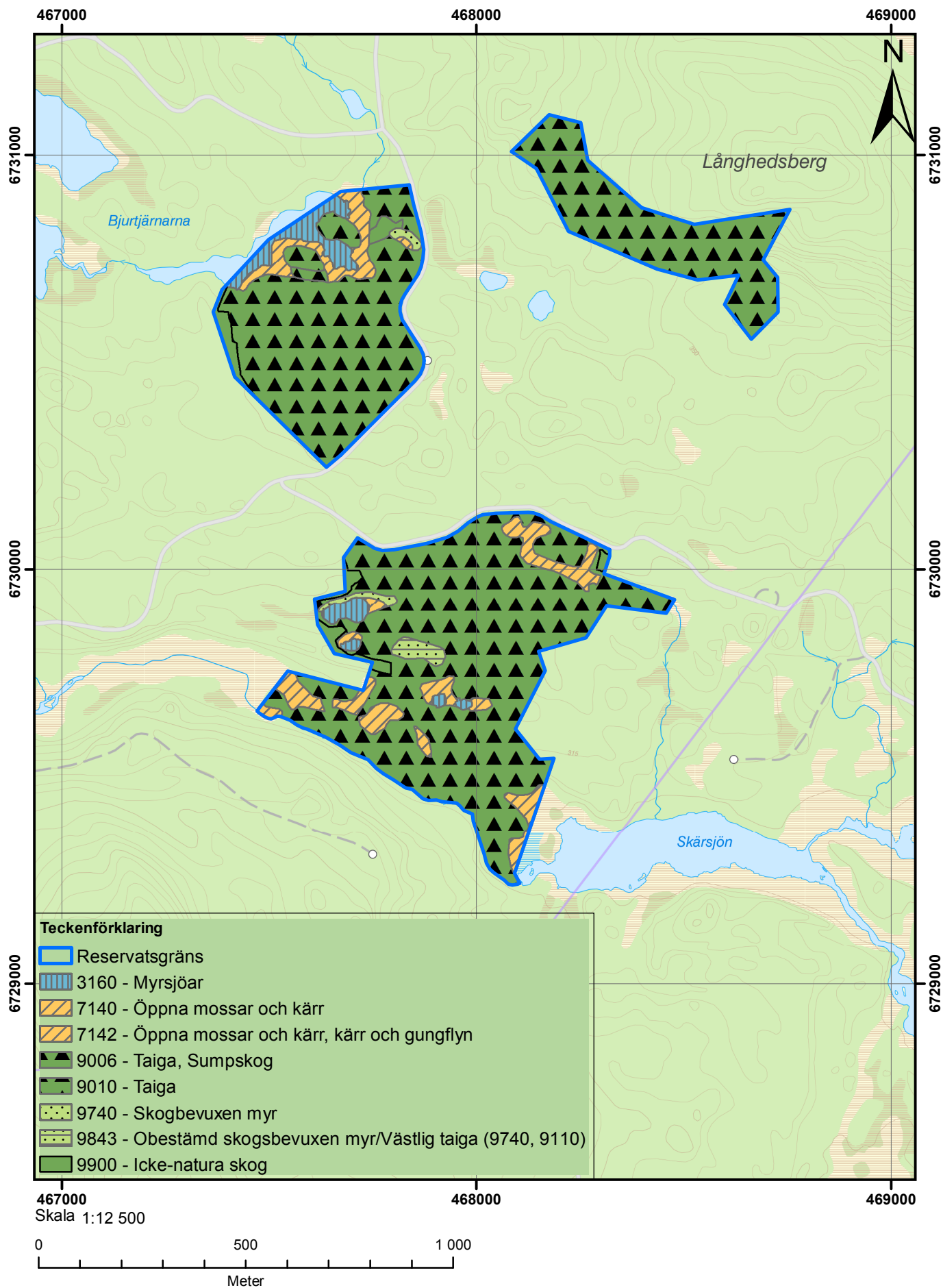
Bilaga 1: Naturtypskarta

Bilaga 2: Hotbildsbeskrivning för Natura 2000-naturtyper

Bilaga 3: Skötselplankarta

Naturtypskarta Långhedsbergs
Natura 2000-område

Vad kan påverka Natura 2000-områden negativt?

Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder baserade på Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2011, 2012).

Länsstyrelsen har haft som ambition att föreskrifterna i beslutet för Långhedsbergs naturreservat också ska spegla de behov av skydd som naturvärdena i Natura 2000-området behöver.

Följande åtgärder och fenomen kan påverka naturtypen negativt:

Västlig taiga

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Sådana åtgärder kan vara exploatering, avverkning, röjning, gallring som utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse.

Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag. Exempel på värdefulla strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtypen västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar. Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand.

Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Skogbevuxen myr

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Sådana åtgärder kan vara exploatering, avverkning, röjning, gallring som utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse.

Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag. Exempel på värdefulla strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten

att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning, torvtäkt och andra markavvattnande åtgärder påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning, ökad igenväxning och erosion.

Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

Öppna mossar och kärr

Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning, torvtäkt och andra markavvattnande åtgärder påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning, ökad igenväxning och erosion. Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.

Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan orsaka näringsläckage ut på myren.

Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Myrsjöar

Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning, ökad igenväxning och erosion.

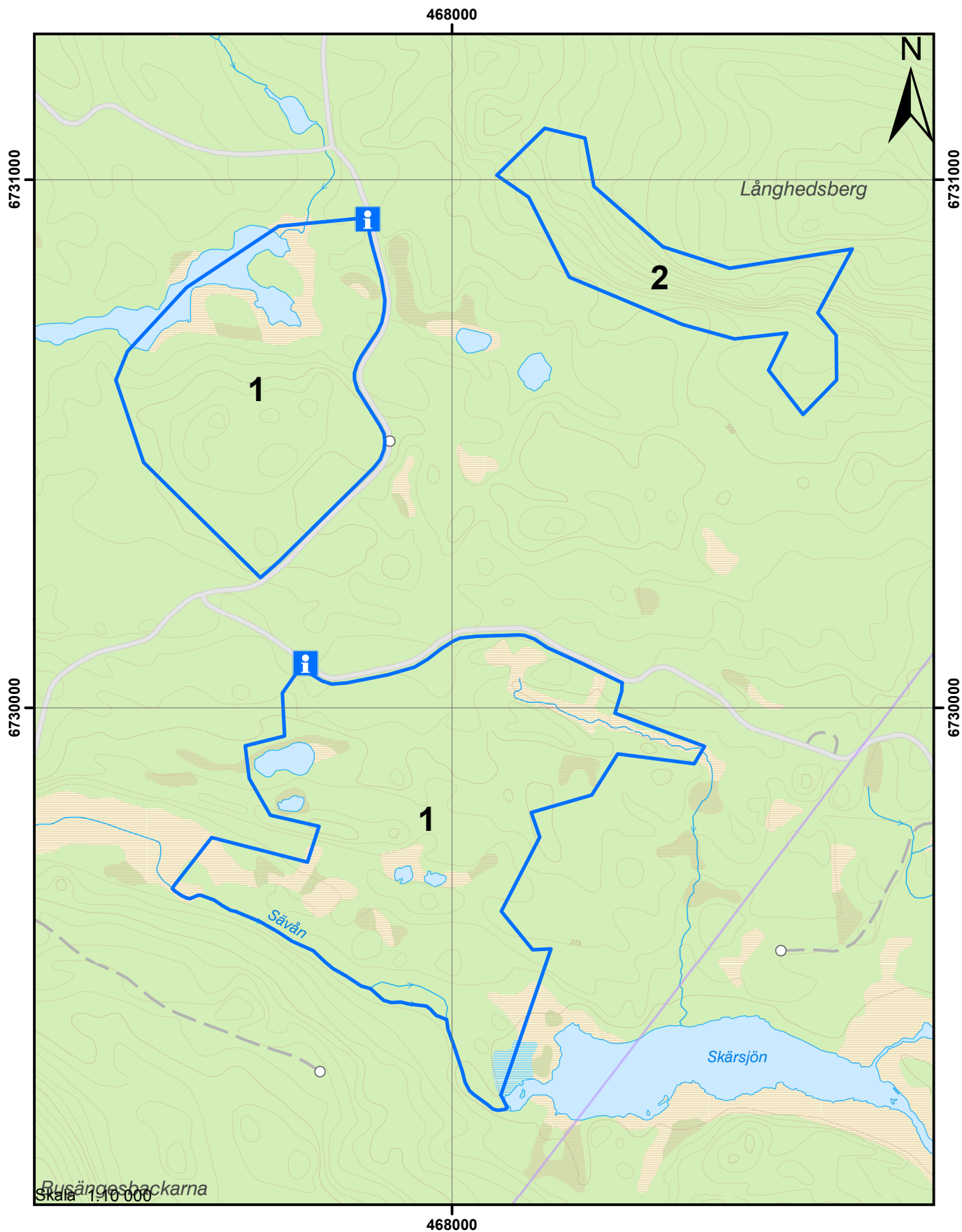
Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan orsaka näringsläckage ut på myren.

Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Reglering av vattennivåer genom överdämning eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen. Regleringskonstruktioner utgör dessutom ofta vandringshinder för organismer.

Skötselområden Långhedsbergs naturreservat

Teckenförklaring

Informationstavlor

Reservatsgräns

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

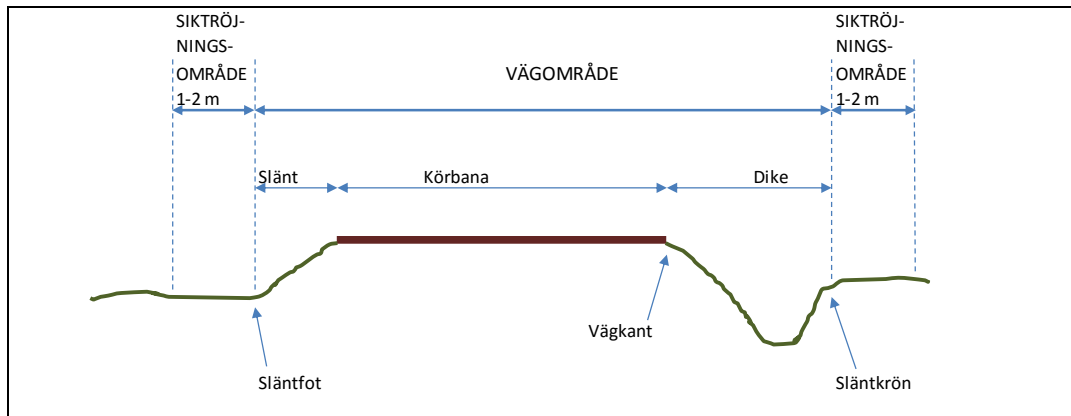
Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och energidepartementet**.

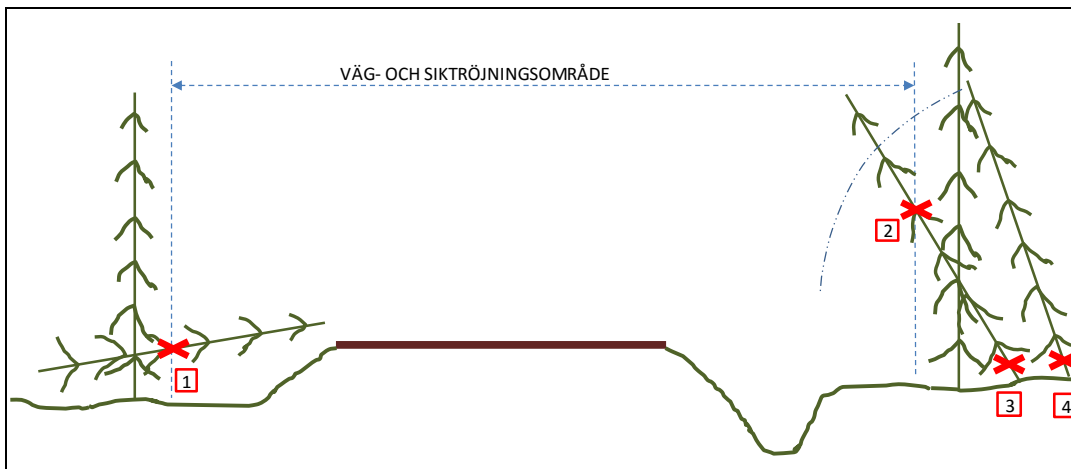
Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.

Generellt undantag för väghållning m.m.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder såsom t.ex. dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning. Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor. Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kanträd m.m., i enlighet med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd m.m. ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till det s.k. siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, dvs. i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden m.m. som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t.ex. efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.